

ΤΕΙ ΚΡΗΤΗΣ

Πράξη:	«Οργάνωση, ανάδειξη και προβολή του ακαδημαϊκού περιεχομένου του ΤΕΙ Κρήτης»
Κωδικός ΟΠΣ:	304211
ΣΑΕ:	3458
Ενάρθμος:	2011ΣΕ34580039
Υποέργο:	«Υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας που θα υλοποιηθούν με αυτεπιστασία – ΥΠ1»
Δράση:	3. Υπηρεσία εμπλουτισμού του αναβαθμισμένου ΙΚ με τεκμήρια που θα παραχθούν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου και εκσφαλμάτωσης του υλικού που θα εισαχθεί στο νέο ΙΚ από το τρέχον ΙΚ
Φάση:	Β. Αλληλεπίδραση με τη Δράση "Αναβάθμισης Ιδρυματικού Καταθετηρίου"
Παραδοτέα:	1. Σχεδίαση και καταγραφή θεματικών συλλογών και μετασυλλογών τεκμηρίων
Συντάκτες:	Νίκος Τσατσάκης, Σταυρούλα Βαρβαντάκη
Ημερομηνία	7/12/2012

Στο ΤΕΙ Κρήτης, έχει ξεκινήσει από το 2001 μία προσπάθεια που αφορά στη συλλογή, διατήρηση και προβολή, με ενιαίο τρόπο, του πνευματικού έργου που παράγεται κυρίως από τους φοιτητές στο ΤΕΙ και δε δημοσιεύεται αλλού. Το υλικό που περιλαμβάνει αποτελείται από πτυχιακές εργασίες των φοιτητών όλων των Τμημάτων του ΤΕΙ. Στο ιδρυματικό αποθετήριο του ΤΕΙ Κρήτης (e-Thesis: <http://nefeli.lib.teicrete.gr>) μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να έχει πρόσβαση στα πλήρη κείμενα των πτυχιακών εργασιών, η περιγραφή των οποίων γίνεται με ένα απλό «βιβλιογραφικό σχήμα» που δανείζεται τα στοιχεία του από το DC, χωρίς εντούτοις να το χρησιμοποιεί καθεαυτό.

Στο παρόν ιδρυματικό αποθετήριο η ομαδοποίηση των τεκμηρίων είναι σχετικά απλή και γίνεται ανά Σχολή, Τμήμα και έτος δημιουργίας. Επιπλέον, ο χρήστης έχει τη δυνατότητα να κάνει αναζήτηση με ελεύθερο κείμενο στις βιβλιογραφικές περιγραφές ή σε επιμέρους πεδία περιγραφικών μεταδεδομένων των τεκμηρίων (τίτλος, συγγραφέας, επιβλέπωντας, περίληψη, έτος).

Αν και απλή, η ομαδοποίηση των τεκμηρίων είναι σημαντική και δίνει στο χρήστη τη δυνατότητα να δει επιμέρους υποσυλλογές του συστήματος, όμως δεν θεωρείται αρκετή για την έρευνα και την πιο ουσιαστική χρήση του περιεχομένου του αποθετηρίου. Θεωρήθηκε γι' αυτό σημαντική και μελετήθηκε η δυνατότητα περαιτέρω ομαδοποιήσεων με βάση άλλες ιεραρχικές δομές ώστε να διευκολύνεται η αναζήτηση και εμφάνιση των τεκμηρίων. Μάλιστα αυτό είναι και ένα από τα ζητούμενα της διαδικασίας αναβάθμισης της υπηρεσίας του ιδρυματικού αποθετηρίου του ΤΕΙ Κρήτης, η οποία υλοποιείται στο πλαίσιο της πράξης «Οργάνωση, ανάδειξη και προβολή του ακαδημαϊκού περιεχομένου του ΤΕΙ Κρήτης» του επιχειρησιακού προγράμματος «Ψηφιακή σύγκλιση».

Ο τρόπος δημιουργίας νέων συλλογών και μετα-συλλογών τεκμηρίων (θεματικών και μη) καθορίστηκε κατά τη διάρκεια εκσφαλμάτωσης των περιγραφικών μεταδεδομένων των τεκμηρίων του υπάρχοντος ιδρυματικού αποθετηρίου προκειμένου αυτά να εισαχθούν με τη βέλτιστη ποιότητα και πληρότητα στο νέο σύστημα που πρόκειται να υλοποιηθεί. Έτσι χρειάστηκε να μελετηθεί συνολικά η συλλογή 5157 πτυχιακών εργασιών και των σχετικών με αυτές τεκμηρίων και εγγραφών και να πραγματοποιηθούν διορθώσεις στο σύνολό της.

Κατά τη μελέτη και διόρθωση του περιεχομένου του αποθετηρίου επιπλέον διαπιστώθηκε η ανάγκη να καταρτιστεί λίστα με προτεινόμενους όρους που θα χρησιμοποιούνται ως λέξεις κλειδιά στη θέση αυτών που έχουν ατυχώς επιλεγεί. Αναφορικά με αυτή τη λίστα, προέκυψε τελικά ένας ενιαίος αλφαβητικός κατάλογος με τις λέξεις κλειδιά που έχουν χρησιμοποιηθεί στο υπάρχον σύστημα. Κατά την επεξεργασία των λέξεων κλειδιών παρατηρήθηκε το φαινόμενο της συχνής επανάληψης συγκεκριμένων όρων, ενώ από τη μελέτη της συλλογής παρατηρήθηκε η επανάληψη συγκεκριμένων τίτλων πτυχιακών εργασιών (ίδιο θέμα), η εκπόνηση εργασιών από διαφορετικά επιστημονικά πεδία, που όμως αλληλεπιδρούν κ.ά.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι νέες συλλογές τεκμηρίων που μπορεί να προκύψουν από το ήδη καταχωρημένο περιεχόμενο στο σύστημα:

- *Δημοφιλή θέματα εργασιών ή θεματικές συλλογές* σχετικές με την επαναληψιμότητα των λέξεων κλειδιών. Εξετάζοντας το πόσες φορές εμφανίζεται στο σύστημα μία λέξη κλειδί, και σε ποιες εργασίες, μπορεί κανείς να εξάγει κάποια δημοφιλή θέματα εργασιών. Θα μπορούσε εντούτοις να δημιουργηθούν θεματικές συλλογές με βάση τις λέξεις κλειδιά που έχουν καταχωρηθεί σε εγγράφες. Να σημειωθεί ότι στο υπάρχον ιδρυματικό αποθετήριο οι λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιούνται για τον χαρακτηρισμό της κάθε εργασίας δεν

προήλθαν εξαρχής από κάποιο ελεγχόμενο λεξιλόγιο όρων ή θησαυρό. Ήταν όροι που δόθηκαν ή από τον συγγραφέα της εργασίας, είτε από τον υπεύθυνο για την καταχώρησή της. Το γεγονός αυτό είχε σαν αποτέλεσμα να δίδονται ίδιες λέξεις κλειδιά με πολλούς διαφορετικούς τρόπους (π.χ. συντομογραφίες, χρήση ενικού ή πληθυντικού, ακόμα και ορθογραφικά λάθη). Με τη δημιουργία του αλφαβητικού καταλόγου προτεινόμενων όρων για τις λέξεις κλειδιά, τα προαναφερθέντα προβλήματα εξαλείφθηκαν. Έτσι η δημιουργία θεματικών συλλογών από τις λέξεις κλειδιά έγινε αμεσότερη και ορθή. Επιπλέον, το σύστημα που πρόκειται να υλοποιεί μελλοντικά το ιδρυματικό αποθετήριο θα περιλαμβάνει σε κατάλληλο στάδιο της ροής καταχώρησης εργασιών τη δυνατότητα καταχώρησης της θεματικής κατηγορίας στην οποία καθεμιά αντιστοιχεί από τις θεματικές επικεφαλίδες της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου (Library of Congress Subject Headings), τους καθιερωμένους όρους της Εθνικής Βιβλιοθήκης, ή θεματικές επικεφαλίδες. Αυτή η λειτουργικότητα θα βοηθήσει ακόμη περισσότερο τη δημιουργία θεματικών συλλογών σχετικών πλέον με τις χρησιμοποιούμενες θεματικές επικεφαλίδες.

- *Συλλογές πτυχιακών εργασιών με θέμα που επαναλαμβάνεται* οι οποίες μπορεί να προκύψουν από τους τίτλους των εργασιών. Κατά τη μελέτη της συλλογής παρατηρήθηκε η ύπαρξη εργασιών με ίδιο ή παρόμοιο τίτλο. Αν και αρχικά θεωρήθηκε ως αστοχία των εκπαιδευτικών που προτείνουν τα θέματα και επιβλέπουν τις εργασίες, με δεύτερη ματιά σκεφτήκαμε ότι η δημιουργία τέτοιων συλλογών θα συμβάλει στη μακροσκοπική μελέτη των αποτελεσμάτων των εργασιών. Έτσι, ο μελλοντικός ερευνητής θα μπορεί λόγου χάρη να εξετάσει την παραγωγικότητα ή ενδεχόμενη παραγωγικότητα σε βάθος χρόνου από την εφαρμογή διαφορετικών μεθόδων ή πειραμάτων σε συγκεκριμένα επιστημονικά πεδία, να δει την εξέλιξη των συστημάτων που χρησιμοποιούνται σε ίδια πεδία εφαρμογής, ή ακόμη τις επιπτώσεις της αλλαγής περιβάλλοντος στην εφαρμογή επιστημονικών λύσεων. Πρόκειται για συλλογές – μεταεργασίες, που μπορεί να έχουν το ρόλο των «παρατηρητηρίων επιστήμης και τεχνολογίας».
- *Συλλογές με βάση γεωγραφικές περιοχές.* Αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν εργασίες που αφορούν στην πραγματοποίηση πειραμάτων, ερευνών και μεθόδων, ή την υλοποίηση συστημάτων και υπηρεσιών σε μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Χρησιμοποιώντας τα τοπωνύμια που αναφέρονται στον τίτλο, την περίληψη και τις λέξεις κλειδιά, μπορούν να δημιουργηθούν συλλογές για τις γεωγραφικές περιοχές. Για παράδειγμα, θα μπορεί ο ερευνητής να δει τι εργασίες έχουν γίνει για την Κρήτη, Ελλάδα, Ευρώπη κλπ. Στις συγκεκριμένες γεωγραφικές συλλογές θα μπορούσε να δημιουργηθούν υποσυλλογές σχετικές με το τμήμα στο οποίο πραγματοποιήθηκε μια εργασία ή τον επιστημονικό τομέα που καλύπτει. Για παράδειγμα, θα μπορεί ο ερευνητής να δει τις μελέτες που έχουν πραγματοποιηθεί για την μόλυνση των υδάτων σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές ή την καλλιέργεια συγκεκριμένων λαχανικών σε μία γεωγραφική περιοχή.
- *Συλλογές εργασιών επιστημονικών τομέων* των τμημάτων των σχολών του ιδρύματος. Είναι πολύ χρήσιμο να μπορεί το σύστημα να δίνει συλλογές με τις πτυχιακές ή μεταπτυχιακές εργασίες που έχουν γίνει σε κάθε τομέα, ή ακόμα και σε κάθε εργαστήριο ενός τμήματος, ιδιαίτερα για την προβολή του έργου του και την εξαγωγή δεικτών αξιολόγησης. Η δημιουργία αυτών των συλλογών μπορεί να γίνει με αντιστοίχιση του επιβλέποντα καθηγητή της εργασίας με τον τομέα ή το

εργαστήριο στο οποίο ανήκει.

- *Συλλογή διακεκριμένων πτυχιακών εργασιών.* Για τη δημιουργία της θα πρέπει να οριστούν συγκεκριμένα κριτήρια από τους επιβλέποντες καθηγητές, τα οποία όταν πληρούνται, η εργασία να χαρακτηρίζεται διακεκριμένη και να συμπληρώνεται αυτόματα κατάλληλο στοιχείο του σχήματος μεταδεδομένων. Η συλλογή αυτή μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αναγνωρισιμότητα των δημιουργών των εργασιών που περιλαμβάνει (λχ συγκριτικό πλεονέκτημα κατά την επιλογή τους σε μεταπτυχιακά προγράμματα ή θέσεις εργασίας).
- *Συλλογές δημοσιευμένων εργασιών* για διάφορους επιστημονικούς τομείς, όπου θα συμπεριληφθούν πτυχιακές εργασίες που μέρος τους έχει δημοσιευτεί σε κάποιο επιστημονικό περιοδικό ή έχει παρουσιαστεί σε κάποιο συνέδριο. Θα συμπληρώνεται κατά την απόθεση ή σε επόμενη επεξεργασία, κατάλληλο στοιχείο του σχήματος μεταδεδομένων.
- *Συλλογές συγκριτικών μελετών* για διάφορους επιστημονικούς τομείς. Στις συγκεκριμένες συλλογές μπορεί να ομαδοποιηθούν εργασίες που περιέχουν στον τίτλο ή την περίληψη λέξεις όπως έρευνα, συγκριτική μελέτη, μελέτη ή μεταφράσεις των λέξεων αυτών στην αγγλική.
- *Συλλογές εργασιών με ίδιο ή ανάλογο μορφότυπο* των μερών του συνοδευτικού τους υλικού. Σε αυτές θα περιλαμβάνονται λόγου χάρη όλες οι εργασίες που συνοδεύονται από σχέδια σε autocad, ή video σε mp4 και θα διευκολύνουν όχι μόνο τον ενδιαφερόμενο για τέτοιο υλικό χρήστη αλλά και το διαχειριστή του αποθετηρίου ο οποίος για λόγους διατήρησης προτίθεται να αλλάξει συγκεκριμένους μορφότυπους αρχείων σε επικαιροποιημένες εκδόσεις τους.